

A GYEPTAKARMÁNY MINŐSÉGÉT BEFOLYÁSOLÓ EGYES TULAJDONSÁGOK ÉS A GYEPNÖVÉNYEK KEDVELTSÉGE KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK A HÚSMARHATARTÁSBAN

TASI JULIANNA

A Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Gyepgazdálkodási Tanszékének munkatársai, Dr. Barcsák Zoltán professzor irányításával, sokéves kísérletekben vizsgálták egyes pázsitfű és pillangósvirágú gyepalkotók kedveltségét. A legrészletesebb adatokat szolgáltató, **boldva** termőhelyen, hereford F1 tehenekkel (n=10) beállított legeltetési kísérletekben, a hetenként szabályos időközökben vett növényminták elemzése, és a magasságmérés alapján, lehetőség nyílt egyes, a legelőről származó takarmány minőségét nagymértékben befolyásoló tulajdonságok, és a gyepalkotó növények kedveltsége közötti összefüggések vizsgálatára. Többek között választ kerestünk a következő kérdésekre:

- Milyen takarmány-jellemzők alapján válogatnak az állatok?
- Mitől függ az egyes fajok kedveltsége?
- Milyen hatású a takarmányminőség fenofázisonkénti változása a legelési sorrend kialakulására?

Legfontosabb eredményeink:

— Valamennyi vizsgált tulajdonság teljes körű kapcsolódása alapján (Clusteranalízis és többszörös lineáris regresszióanalízis) a takarmány szárazanyag- és csersavtartalma, valamint szerves anyagainak emészthetősége volt legnagyobb hatással a harapásszám alakulására.

— A statisztikailag igazolt összefüggésekből látszott, hogy van egy, az állatok számára optimális minőség tartomány, melyet több faj is azonos időszakban ért el, mégsem volt azonos kedveltségük. Az állatok minden legeltetési időszakban az általuk optimálisnak ítélt minőségű takarmány legelésére törekedtek, ezért 4–6 fajtól állították össze étrendjüket. Ezek a fajok egyenként, a harapásszám legalább 10–20%-át tették ki és emészthető tápanyagtartalmuk mindig biztosította a jó takarmányminőséget.

— A hereford F1 tehenek, a változó takarmányminőségtől (fenofázistól) függetlenül, állandóan szívesen legelték a *Phleum pratense* és *Lotus corniculatus* növényeket, a többi kedvelt 2–4 faj fenofázisonként más-más volt.

— A tehenek legelési viselkedése, az étrend összeállítása teljes mértékben megfelelt annak a legeltethetőségi sorrendnek, amelyet a növények öregedési szekvenciája és a szakirodalomban jó minőségnek tartott tápanyagtartalom összevetése szolgáltatott.

Tasi, J.Ms.: RELATIONSHIP BETWEEN VARIOUS CHARACTERISTICS INFLUENCING GRASS FORAGE QUALITY AND PREFERENCE OF GRASS SPECIES IN CATTLE BREEDING

The Department of Grassland Management of the Faculty of Agricultural and Environmental Sciences of Szent István University carried out long-time experiments under the leadership of Professor *Dr. Zoltán Barcsák* to examine the popularity of various species of grasses and legumes in grasslands. Following the analysis of plant samples taken weekly at regular intervals and the measurement of plant height, possibility was afforded to examine the relationship between characteristics significantly influencing the quality of fodder from pasture and the preference of species of grasslands. Data originating from the Boldva area are evaluated, where grazing experiments were carried out with Hereford F1 cattle ($n=10$) and where the most detailed data of all the experiments were obtained. Among others, the following questions are to be answered:

- What kind of forage characteristics do animals prefer?
- What does the preference of various species depend on?
- What is the effect of change of fodder quality by phenological phase on grazing sequence?

Our most important results are as follows:

— On the basis of total correlations of all investigated characteristics (with Clusteranalysis and Multiple linear regression analysis), the dry matter- and tannic acid content of fodder, as well as the digestibility of organic matter have influenced mainly the number of bites.

— According to statistical correlations, there is an optimal range of quality for the animals, which was reached by several species, but was not preferred equally by the cattle. Animals intended to graze grass of optimal quality in each grazing period; therefore their diets consisted of 4–6 species. These species amounted individually 10–20% of total number of bites and the digestible nutrient content always ensured high fodder quality.

— Hereford F1 cattle regardless the changing quality of fodder (phenological phase) preferred *Phleum pratense* and *Lotus corniculatus*, the rest preferred 2–4 species were dependent on phenological phase.

— Grazing behaviour and making up diets totally suited the possible grazing sequence, which is in connection with the ageing sequence of plants and high quality nutrient content according to scientific literature.

Első szerző címe:

§ZIE, Növénytermesztési Intézet, Gyepgazdálkodási Tanszék

Address of first author:

§ZIU, Institute of Plant Production, Department of Grassland Management

H-2103 Gödöllő, Páter K. u. 1.

tasi.julianna@mkk.szie.hu